

ձգել ազատատենչ ազգի գերագոյն հոյակապ դրոհի վրայ: Համակերպութեան իմաստուն ասպետներ կը դան, որոնք քրմական ծիրանի հագած, նեղ աչքերով կը դիտեն պատմութեան փոթորկաչունչ ընթացքը եւ դատապարտութեան կամ գոհարարութեան քննադատութեան փորձեր կ'անեն ազգի տաղնապալի օրերի առաջնորդներին հասցէին: Այս բոլորը հասկանալի է եւ տրամօրէն անխուսափելի: Բայց, ահեղ ու վճռական պայքարով կրած պարտութիւնը մի իմաստ ունի, որ վրիպում է մտավախներէ աչքերից եւ լռելեայն ղեկավարում է պարտասուած ու նկուն ժողովուրդներէ բախտը: Ազատագործը ու բեկանուած ազգերը յաճախ արցունքի ու կակիծի միջից արիւթիւն են քաղում: Պարտութեան կիզիչ յուշերը եւ ստամներէ կը ճտոցը երբեք չեն մնում առանց հետեւանքի:

(Վերջը յաջորդով)

ԿՈՐԻՒՆ ՄԿՐՏԻԶԵԱՆՔ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

* * *

Սիրոս կը վառուի կարօտովդ անհուն,
 Լեռներ անջրպետ ընկած են մեր մէջ.
 Ո՛ր էր քէ հովիկ դառնայի սիրուն,
 Շնչէի լանջիդ կարօտս անշէջ:

Սիրոս կ'այրուի քո սիրովն անհուն,
 Ծովեր անջրպետ ընկած են մեր մէջ.
 Ո՛ր էր քէ խօսող դառնայի թռչուն,
 Շարժէի սիրող երգովս ել եւ էջ:

Բռուն է, Զիւլփիսիա, քո սէրն ու կարօտ.
 Դիմանալ երբեք հնարը չկայ.
 Գարունն ալ եկաւ, ծաղկանց առաւօտ,
 Պիտի միշտ մնա՛ս այդպէս անզգայ:

Ապրիլ 11

* * *

Թէ ինձ խօսք կուտաս ֆոյ մը երեսիդ
 Քաշել՝ որ ոսկի սիրուն արշալոյս
 Չը մթնի հանդէպ երկնային լոյսիդ.
 Ես քեզ կը բանամ սրտիս փակ դռներ:

Թէ ինձ խօսք կուտաս որ բոցերդ անհուն

Սրտիս պէս չայրեն չը մրկեն զաշխարհ
 Եւ ստուեր չածեն արեւ շողերուն,
 Ես քեզ կը բանամ սրտիս փակ դռներ:

Իսկ եթէ անֆոյ աշխարհին ծագես
 Հրեղէն լոյսերուդ ոսկի մանանչներ,
 Ի գո՛ւր, կը սոսկամ, կ'այրես, կը մրկես,
 Ես քեզ սրտիս մէջ միշտ փակ կը պահեմ:

* * *

Եւ յուսահատ սիրտն ալեկոծ, երերուն,
 Այս աշխարհի սուր նետերէն վիրաւոր
 Կ'երթար տխուր՝ թողած կենաց իւր գարուն:

Աչքերը լիք արտասուքով, ինքն անյոյս,
 Վեր կը նայէր, արեւն անշող իւր աչքին,
 Մուք ամէն բան, սեւ ամէն ինչ մաղձայոյց:

Եւ կ'երգէր նա, կ'երգէր տխուր, բայց անգին,
 Արշալոյսի շողի ցօղի փոխանակ
 Ծաղկանց կուտար աղի ցօղեր իւր աչքէն.

— «Մայր իմ ինչո՞ւ այսօր քշուառ ծնար զիս»

Հողմիկ, ինչո՞ւ այդպէս արագ մղես զիս,
 Շիրիմ, ինչո՞ւ այդօր շուտով ծածկես զիս:
 1892, Յուլիս 3

* * *

Եթէ քո թուխ աչքերովդ ինձի
 Պիտ՝ չ'շողաս մի օր գեղեցիկ.
 Թէ քո այն քաղցրիկ լեզուովդ ինձի
 Կենաց դառնութիւն չը շոյես մեղմիկ.

Եթէ խորտակես այն գեղուն յոյսեր,
 Որոնք սիրոս միշտ միշտ կը պարուրեն,
 Իմ տեղս եթէ ուրիշին՝ դու սէր
 Ուխտես ու տաս քո պատկերն իկարէն.

Թէ արհամարհոտ արձակես ժպիտ
 Քեզ համար լացող անսփոփ սրտիս,—
 Կ'աղաչեմ, եթէ կը սիրես հոգիդ՝
 Կարէ՛ իմ կենաց քեւերը յատիս:

Փորէ անյատակ գերեզման մի խոր
 Զգէ, դիակս լայն անդունդին մէջ,
 Հող լի՛ց քիչ վրան, կոխէ՛ դու աղուոր
 Եւ անցի՛ր, ցաւս կ'ունենայ մի վերջ:

Օգոստոս 15